

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ВІДДІЛЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г.С. СКОВОРОДИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Т.Г. ШЕВЧЕНКА»

ІСТОРІЯ ТА ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ

В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ: КОНТРОВЕРЗИ СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

8 червня 2021 р.
Київ

ЗБІРНИК ТЕЗ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ВІДДІЛЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ

ДЗ «ЛУТАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»

ІСТОРІЯ ТА ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ

В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ: КОНТРОВЕРЗИ СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

**8 червня 2021 р.
Київ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

УДК 37.013.73

**Всеукраїнська науково-практична конференція
проводиться відповідно до плану роботи
Національної академії педагогічних наук України**

*Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту педагогіки НАПН України
Протокол № 6 від 31 травня 2021 р.*

Редакційна колегія:

С. О. Сисоєва, доктор педагогічних наук, професор — голова ред. кол.;
О. М. Топузов, доктор педагогічних наук, професор — заст. голови ред. кол.;
Н. П. Дічек, доктор педагогічних наук, професор;
М. Д. Култаєва, доктор філософських наук, професор;
Н. Б. Антонець, кандидат педагогічних наук, ст. наук. с.;
К. Ю. Ладоня, відповідальний редактор

Історія та філософія освіти в незалежній Україні: контрверзи сучасного наукового пізнання : зб. тез всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 8 червня 2021 р., м. Київ, Інститут педагогіки НАПН України / ред. кол.: Топузов О. М., Сисоєва С. О., Дічек Н. П., Култаєва М. Д. та ін. — [Електронне наукове видання]. — Київ : Педагогічна думка, 2021. — 246 с.

ISBN978-966-644-585-1

Збірник містить тези учасників всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Історія та філософія освіти в незалежній Україні: контрверзи сучасного наукового пізнання» (8 червня 2021 р., м. Київ). У тезах окреслено погляди науковців на питання філософського осмислення досвіду реалізації проекту «Нова українська школа»; методологічні проблеми вивчення плинної сучасності у контексті освіти, її історії та філософії; освітні ресурси у пошуках стратегій подолання кризових станів.

Збірник розраховано на вчених, викладачів, докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування і широкий читачський загал.

УДК 37.013.73

*Матеріали подано в авторській редакції,
за достовірність фактів, цитат, посилань на джерела
та вживання назв документів, власних імен тощо
відповідають автори публікацій.*

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

- Міжкультурна комунікація в освіті як засіб подолання суперечностей транзитивного суспільства
- Традиційне і контрroversійне у дослідженні історії та філософії сучасної освіти
- Компетентнісний підхід в освіті та його філософсько-педагогічне осмислення
- Роль учителя у пом'якшенні суспільних конфронтацій і забезпеченні національної єдності
- Критичне мислення як провідний тренд сучасного освітнього процесу

МЕТА КОНФЕРЕНЦІЇ:

обмін ідеями та результатами наукових досліджень із вище зазначених напрямів між дослідниками і практиками, обговорення актуальних наукових освітньо-філософських проблем, що мають міждисциплінарний характер, сприяння оприлюдненню контрroversійних питань сучасного освітнього процесу для пошуку шляхів їх розв'язання.

Матюшинець Я. В.

Середовищний підхід до реалізації міжкультурної взаємодії суб'єктів освітнього процесу ЗЗСО.....	39
--	----

Пищик О. В.

Організаційно-методичний супровід розвитку комунікативної культури керівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти	42
---	----

Радіонова Н. В.

Міжкультурна комунікація: українсько-польські зв'язки у ретроспективі та перспективі	45
--	----

Садох О. В.

Освіта і глобалізація: детектування і локації	47
---	----

Саух П. Ю.

Матриця полікультурної освіти в дискурсі алгоритму «політики рівної підності»	48
--	----

Тимошко Г. М.

Сучасні тенденції формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів закладів вищої освіти в умовах університетської освіти.....	52
--	----

Триняк М. В.

До питання про рівні інтеркультурної комунікації в освіті.....	56
---	----

Хомич О. О.

Особливості міжкультурної взаємодії у поступі шкільної освіти в Канаді (друга половина XX — початок XXI століття)	59
---	----

Шолох О. А.

Особливості формування комунікативної культури майбутнього викладача закладу вищої освіти.....	62
---	----

Садох Олена Володимирівна,

*доктор філософських наук, професор,
професор кафедри філософії
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди*

ОСВІТА І ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: ДЕТЕКТУВАННЯ І ЛОКАЦІЇ

Потужність цивілізаційних зрушень, наростання глобалізаційних викликів, стрімкість соціокультурних трансформацій, зміни ціннісних орієнтацій і характеру взаємовідносин, наростання спільної тривоги за майбутнє збільшують насиченість освітнього поля новими ризиками й викликами, зумовлюють транснаціональний характер сучасної освіти, зміщення світоглядних, відповідно й виховних домінант, спонукаючи до розроблення новітніх освітніх стратегій, зокрема в річищі міжкультурної комунікації.

Глибинні дослідження освіти, що їх презентують зокрема М. Дж. Беннет, А. Маршал, Н. Шеффер, спрямовані на закладання й прояснення конструктивних проєктів міжкультурної освіти в умовах мінливості ідентифікаційних орієнтацій, долаючи як «помилковий універсалізм», оманливість всеохопності й всезадоволення реконструкції запозичених освітніх практик, так і недосконалість, подеколи замкненість, консервативність, надмірну закоріненість у власній культурі національних проєктів. Перехід до міжкультурної освіти покликаний поєднувати академічну теорію, інноваційні технології з повсякденним міжкультурним досвідом, передбачає інваріанти ефективних взаємодій соціальних груп різноманітних етносів, рас, релігій (чи їх представників), культур та гармонійне співіснування через партнерство, «взаємороблення» і «взаємотворення», здобуття й застосування знань, важливих для здійснення якісного життєвого проєкту.

Водночас особливістю сучасного розвитку освітніх систем є забезпечення стійкої політичної, соціальної і культурної глобальної безпеки, подолання розбіжностей між імпортованою, припусті-

мо, західною освітою та зануренням у регіональний контекст із багатою самобутньою інтелектуальною, культурною, релігійною спадщиною. Розвинена міжкультурна освіта надає можливість долати соціальну напругу й відчуженість, формувати національну гідність і сопричетність цивілізаційному поступу, забезпечувати конструктивну взаємодію самобутніх культур. Міжкультурна освіта, пропонуючи плюральність навчально-виховних практик, орієнтується на парадигму «моделі океану цивілізацій», де захищена національна ідентичність і культурна спадщина, глобально примножена, спрямована також на глобальне знання й визнання культур, глобальні цінності, транспарентність, плюральність, взаємообмін і взаємозбагачення.

Саух Петро Юрійович,

*доктор філософських наук, професор,
академік НАПН України, академік-секретар
Відділення вищої освіти НАПН України*

МАТРИЦЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ В ДИСКУРСІ АЛГОРИТМУ «ПОЛІТИКИ РІВНОЇ ГІДНОСТІ»

В умовах глобалізації й «стирання» міждержавних кордонів по усьому світу відбувається загострення комунікаційних процесів, пов'язаних з міжетнічними та релігійними взаємодіями, які нерідко закінчуються відвертими протистояннями й сутичками. Багато хто із політиків та науковців з тривогою констатує зростання етноцентризму, мігрантофобії й ворожості домінантних етнічних груп до нових субкультур мігрантів.

У зв'язку з цим *перше*, над чим змушує замислитись нинішня ситуація, це відповідь на запитання: як навчити людину жити в сучасному полікультурному світі? В багатьох країнах світу це запитання стає стратегією особливої ваги. На ньому акцентують численні документи ООН, ЮНЕСКО, Ради Європи, які однією з найважливіших функцій сучасної освіти вбачають завдання навчити людей жити разом, допомогти їм перетворити зростаючу взаємозалежність держав і етносів в усвідомлену